

ORTA KARADENİZ KALKINMA AJANSI

ORTA KARADENİZ KALKINMA AJANSI KAYIT DIŞI İSTİHDAMLA
MÜCADELE EDİYOR PROJESİ (SÖZLEŐME NO: TR07H1.01.001-102)

İSVEÇ ZİYARETİ DÖNÜŐ RAPORU

OKA

ORTA KARADENİZ KALKINMA AJANSI
MIDDLE BLACK SEA DEVELOPMENT AGENCY

İSVEÇ ÜLKE PROFİLİ

450.295 km² lik yüzölçümü ile skandinavya'nın en büyük ülkesi olan İsveç, batıda Norveç, doğuda Finlandiya ile sınır komşusudur. Güneybatıda Danimarka ile arasında denizden sadece 4 km mesafe bulunmakta olup, Malmö ile Kopenhag şehirleri arasında tesis edilmiş olan tünel ve köprü iki ülke arasında karayolu bağlantısı sağlamaktadır.

Başkent Stockholm, 795 bin kişilik nüfusu ile ülkenin en büyük şehri olurken, Göteborg, Malmö, Upsala ve Linköping diğer büyük ve önemli şehirlerdir.

1. Siyasi Yapı

İsveç, Krallığın rolünün törensel görevlerle sınırlı bulunduğu anayasal bir krallıktır. İsveç, gücünü doğrudan halktan alan parlamenter demokrasi ile yönetilmektedir. Ulusal düzeyde halk yasama yetkisi olan 'Riksdag' (meclis) tarafından temsil edilir. Genel seçimler her dört yılda bir Eylül ayının 3. Pazar günü yapılmaktadır.

Tek meclisli İsveç Parlamentosu Riksdag 349 üyeden oluşmaktadır. Parlamentodaki 349 sandalyenin 310'u 28 seçim bölgesinde, geri kalan 39'u ise milli düzeyde nisbi temsil prensibi çerçevesinde siyasi partiler arasında paylaştırılmaktadır. Bir siyasi partinin mecliste temsil edilebilmesi için ülke genelindeki % 4'lük veya bölge bazında geçerli olan %12'lik oy barajını aşması gerekmektedir. Parlamantonun herhangi bir nedenden ötürü 4 yıllık görev süresini tamamlamadan dağılması durumunda, oluşturulacak yeni meclis yalnızca bir öncekinin süresi dolana kadar görevde kalır.

28 Şubat 1991 tarihinde Avrupa Birliği'ne üyelik için resmi başvuruda bulunan ve 1994'te ülkede bu amaçla yapılan referandumun lehte sonuçlanmasını takiben 1 Ocak 1995

itibariye AB üyesi olan İsveç, Eylül 2003'te yapılan referandum sonucu para birimi olarak avroyu kullanmayı reddetmiştir.

2. Nüfus ve İş Gücü Yapısı

450 bin km²'lik yüzölçümü ile Fransa ve İspanya'nın ardından Batı Avrupa'nın üçüncü büyük ülkesi olan İsveç'in 2009 yılı itibariyle nüfusu yaklaşık 9,3 milyon civarındadır. Özellikle Kuzey Avrupa ülkeleri ve 1990'dan sonra diğer Doğu Avrupa ülkelerinden hızla göç alan İsveç'te 2007–2012 yılları arasında nüfusun yılda ortalama % 0,46 oranında artması beklenmektedir. Ancak, genç nüfus artış oranının yaşlı nüfus artış oranına göre oldukça az olması nedeniyle genç nüfusun azaldığı görülmektedir.

Nüfusunun %84'lük kısmı kentsel alanlarda yaşayan İsveç'te yerleşim daha çok güneyde yoğunlaşmıştır. Gelişmişlik ve refah düzeyinin üst seviyede olması, ortalama yaşam beklentisini arttırmıştır. Buna ek olarak doğum oranı sabit kalırken ölüm oranının azalması İsveç nüfusunun yaşlanmasına neden olmuştur.

İstihdam- İşgücü İstatistikleri	2006	2007	2008	2009	2010 ^b	2011 ^c	2012 ^c
İşgücü (milyon kişi)	4,8	4,8	4,9	4,9	4,9	5	5
İşsizlik oranı (%)	7,0	6,1	6,2	8,3	8,4	7,9	7,6

b Economist Intelligence Unit Tahmini. c Economist Intelligence Unit Projeksiyonu

İsveç, geçmiş yıllarda olduğu gibi, 2007 yılında da OECD ülkeleri içerisinde 15–74 yaş grubuna göre % 66,7(16–64 yaş grubu için %75,6) ile en yüksek istihdam oranına sahip ülkelerden biri olmuştur. 1986–1990 yılları arasında %2'lerde seyreden işsizlik oranı, 1993'te piyasada yaşanan durgunluk nedeniyle ani bir yükseliş ile %8'lere çıkmıştır. 1997 yılına kadar %8'lerde dalgalanan işsizlik oranı ani bir düşüş ile 1998 yılında % 6,5, 2001 yılına gelindiğinde ise zayıf ekonomik büyümeye rağmen %4'lere gerilemiştir. 2001–2005 yılları arasında sabit kalan işsizlik oranı 2005 yılında AB uyumlaştırma politikası çerçevesinde yeni ölçüler göz önünde bulundurularak tekrar hesaplanmaya başlanmıştır. Buna göre 2005 yılında %7,6 olarak gerçekleşen işsizlik oranı 2007 yılında % 6,1'e düşmüştür. 2008 yılı işsizlik oranı ise % 6,2 olarak gerçekleşmiştir. Ancak yaşanan ekonomik kriz neticesinde 2008 yılından itibaren yükselişe geçen işsizlik oranı 2009 yılında % 8'i aşmıştır.

3. Ekonomik Yapı

1991–1993 yılları arasında 20.yüzyılın en büyük durgunluğuna şahit olan İsveç ekonomisi 1994 yılından sonra hızlı bir toparlanma sürecine girerek, 2000 yılına kadar yıllık ortalama % 3,4 oranında bir büyüme gerçekleştirmiştir. 2001 yılında özellikle bilgi teknolojisi sektörünün en çok etkilendiği küresel kriz nedeniyle yine bir daralmaya maruz kalan İsveç ekonomisi 2004–2005 yılları arasında hızlı bir toparlanma ile 2004 yılında %3,5 ve 2005 yılında da %3,3 oranında büyümüştür.

2006 yılında ihracata dayalı talebin artmasına paralel olarak yatırımların da artmasıyla ekonomi %4,5'lik büyüme oranı ile büyük bir ivme kazanmıştır. 2007 yılında devam eden iç talebe karşın, dış talebin azalma eğiliminde olması ithalatın artmasına rağmen ihracatın

azalmasına, dolayısıyla da ekonomik büyümenin yavaşlamasına neden olmuştur. 2008 yılına gelindiğinde yaşanan küresel krizin etkisiyle daralma eğilimine giren İsveç ekonomisi 2008 yılında %0,4 oranında küçülmüştür. 2009 yılında krizin etkilerinin devam etmesi beklenen İsveç'te 2010 yılından itibaren ekonomide toparlanma beklenmektedir.

Reel GSYİH Büyüme Projeksiyonu	2006	2007	2008	2009	2010 ^b	2011 ^c	2012 ^c
GSYİH (milyar dolar, cari fiyatlarla)	399	462	486	403	469	469	491
% reel artış	4,6	3,4	-0,8	-5,3	5,2	2,9	2,4

b Economist Intelligence Unit Tahmini. c Ecomomist Intelligence Unit Projeksiyonu

4. Sektörel Yapı

Orman ve maden gibi doğal kaynakların ekonomideki önemi anlaşılması üzerine neredeyse son 50-60 yıldır İsveç'te doğal kaynakların israfı oldukça azalmıştır. İsveç topraklarının dörtte biri çam, ladin ve diğer yumuşak gövdeli ağaçlardan oluşan ormanlarla kaplıdır. Özellikle iç savaş dönemine kadar ekonomide belirleyici rolü olan ormancılık ürünleri halen Kuzey İsveç bölgesinde başlıca sanayi sektörü olmaya devam etmektedir. Kanada ve Finlandiya'nın ardından İsveç, ormancılık ürünleri ihracatında 3. sırada yer almakta olup; ülkenin ormancılık ürünlerinin %60'lık kısmı kağıt, kağıt hamuru ve kereste olarak ihraç edilmektedir.

İsveç, demir ve kükürt cevherlerinin çeşitli formlarının üretimi ve ihracatında da dünyada önemli bir konumdadır. 1970'lerden sonra üretimin modernize edilmesi sonucu, sektör katma değeri fazla olan ürünlere odaklanmıştır. Doğal kaynaklar bakımından oldukça zengin olan ülkenin kuzey bölümünde, demir, kükürt cevheri ve diğer değerli madenlerden altın, gümüş, bakır ve kurşun çıkarılmaktadır. Elektrik üretiminin yaklaşık %40'ını sağlayan hidroelektrik enerjisi, ülke ekonomisinde önemli rolü olan bir doğal kaynaktır.

Petrol, nükleer enerji, hidroelektrik enerji ve biyo yakıtlar ülkenin enerji ihtiyacının karşılanmasında başlıca kaynaklardır. İsveç'te ticari olarak kullanılabilir petrol, gaz ya da kömür kaynakları olmamasından dolayı İsveç enerji hammadde ihtiyacının % 70'ini ithal etmektedir.

İsveç'te 2. dünya Savaşı'na kadar endüstriyel gaz emisyonlarının çevreye olan etkisi sadece yerel bir problem olarak görülürken, binlerce göl ve geniş bir alana yayılmış ormanların yok olması sonucu, özellikle 1960 ve 1970'li yıllardan sonra pek çok İsveçli bunun sadece ulusal bir sorun olmadığını farkına varmıştır. Emisyonu önlemek için yapılan ölçümler başarıya ulaşmış ve oluşan çevre bilinci sayesinde İsveç'te, kimyasal, ağır metal ve diğer zararlı maddelerin kullanımını azaltmaya yönelik bir yaşam standardı oluşmuştur. İsveç yönetimi, 1990 ve 2012 yılları arasında ülkenin toplam gaz emisyonunu %4 oranında azaltmayı ve 2020 yılına kadar da, İsveç'in enerjide petrol bağımlılığını ortadan kaldırmayı taahhüt etmiştir. Gaz emisyonlarının % 75'i enerji ve ulaşım sektörlerinden kaynaklanan İsveç'te, alternatif enerji kaynaklarının teşvik edilmesi ile karayolu ulaşımı dışında petrolün kullanımı azalmıştır.

ÇALIŞMA ZİYARETİ KAPSAMINDA ZİYARET EDİLEN KURUMLAR VE İZLENİMLER

04-09 Temmuz 2011 tarihleri arasında gerçekleştirilen İsveç çalışma ziyareti kapsamında İŞKUR benzeri faaliyet gösteren Jobbtorg, Arbetsförmedlingen kurumları ve bir AB projesi olan “Unga In” projesi ziyaret edilmiştir. Ayrıca özel bir eğitim kurumu olan Lära För Livet Lärcenter, bölgesel eğitim kurumu olan Invese Sweden, World Trade Center, Volvo ve Stockholm Büyükelçiliği’ne ziyaretler gerçekleştirilmiştir.

Orta Karadeniz Kalkınma Ajansı Kayıt Dışı İstihdamla Mücadele Ediyor Projesi kapsamında %6 seviyelerinde kayıt dışı istihdam oranına sahip İsveç’teki kayıt dışı istihdamla mücadelede yenilikçi yöntemlerin incelenmesi, uygulamaların görülmesi amacı ile yapılan bu ziyarete Amasya SGK İl Müdürü Ömer EKER, Amasya İŞKUR İl Müdürü Cavit EKER, Çorum TSO Genel Sekreteri Murat ZEYBEL, Çorum İŞKUR personeli Mustafa CEYLAN, Samsun SGK İl Müdürü Saffet ÇALIŞKAN, Samsun İŞKUR İl Müdürü Tahsin BAYAR, Tokat SGK İl Müdür Yrd. Hamdi ASLAN, Tokat Sanayi ve Ticaret İl Müdürü Halil İbrahim YÜKSEL, OKA Genel Sekreteri Mevlut ÖZEN, Proje Genel Koordinatörü Dr. Mustafa GÜLER, Ajans Uzman personeli Özgür TÖNGEL, Amasya İl Koordinatörü Erdin GÜDEN, Çorum İl Koordinatörü Ö. Özgür YALÇIN, Samsun İl Koordinatörü M. Büşra AKYÜZ, Tokat İl Koordinatörü Mehlika DİCLE katılmıştır.

Ziyaret Programı

- 1) 05/07/2011 İşkur benzeri faaliyet gösteren Stockholm/Shärkholmen Jobbtorg ziyareti
- 2) 05/07/2011 özel bir eğitim kurumu olan World Trade Center ziyareti (Stockholm)
- 3) 06/07/2011 özel bir eğitim kurumu olan Lära För Livet Lärcenter ziyareti (Göteborg)
- 4) 06/07/2011 Volvo tesisi gezisi (Göteborg)
- 5) 06/07/2011 İşkur benzeri faaliyet gösteren Arbetsförmedlingen ziyareti (Göteborg)
- 6) 07/07/2011 Bir AB projesi olan “Unga In” projesi ziyareti (Stockholm)
- 7) 07/07/2011 Arbetsförmedlingen Stockholm şubesi bilgilendirme sunumuna katılım
- 8) 07/07/2011 Stockholm Büyükelçilik Ataşesi Salih Vecdi SEÇKİN’in ziyaret edilmesi
- 9) 07/07/2011 Büyükelçilik resepsiyonu

1. JOBBTORG

Programın ilk günü Jobbtorg (Stockholm) ziyareti gerçekleştirildi. Burada kurum temsilcileri olan Alexander Haddad, Güler Alıcı, Nib Carlsson Lundback taraflarından yapılan Jobbtorg kurumunun çalışmalarını içeren sunum dinlendi. Sunumun ardından kurum birimleri ziyaret edildi.

Jobbtorg Kurum Faaliyetlerine İlişkin Sunum

Stokholm'de konseye bağlı olarak faaliyet gösteren ilçe düzeyinde 14 bölge bulunmaktadır. Konseyin sorumlulukları içerisinde okul öncesi sorumluluklar, bölgesel ticari işler, sosyal servis, yaşlı bakımı, aile, çevre düzeni vb. pek çok konu bulunmaktadır.

- 1) Bromma
- 2) Enskede-Årsta-Vantör
- 3) Farsta
- 4) Hägersten-Liljeholmen
- 5) Hässelby-Vällingby
- 6) Kungsholmen
- 7) Norrmalm
- 8) Rinkeby-Kista
- 9) Skarpnäck
- 10) Skärholmen
- 11) Spånga-Tensta
- 12) Södermalm
- 13) Älvsjö
- 14) Östermalm

Stokholm'ün Konseye Bağlı 14 Bölgesi

Stokholm'ün Konseye Bağlı 14 Bölgesi

İsveç'te İş ve İşçi Bulma kurumu benzeri faaliyet gösteren ve birbiri ile organize bir şekilde faaliyet gösteren 3 kurum bulunmaktadır. Bunlar; sosyal Kurumu, Arbetsförmedlingen, Jobbtorg kurumlarıdır. Bu kurumlardan Sosyal Kurumu ve Arbetsförmedlingen Devlet ve Meclis tarafından görevlendirilir ve yönetilir. Jobbtorg ise Belediye ye bağlı olarak faaliyet gösterir. Bu kurumların hepsi iş ve işçi bulma kurumu gibi faaliyet göstermekle beraber özel tanımlamalar getirerek hedef kitlelerini birbirlerinden ayırmışlardır ve kendi kitlelerine yönelik çözümler ve uygulamalar geliştirmeye odaklanmış olarak çalışmaktadırlar.

Bu kurumların çalışma sistemleri tüm şubelerinde hemen hemen aynı kalitede sürdürülebilmektedir. Stockholm'de 1 tane merkez ofis olmak üzere işsizlere eğitim veren 8 bölge bulunmaktadır. Jobbtorg kurumunun ziyaret edilen Stockholm şubesinde 32 kişi toplamda 250 kişi çalışanı mevcuttur.

İş Piyasası (Labour Market) Yönetimi Temel olarak 3 bölüme ayrılmıştır.

- 1) Yetişkin Yetiştirme Bölümü (İsveçli ya da göçmen yetişkinlere hizmet veren bu bölüm faaliyetlerini taşıyan firmalar aracılığı ile yürütmektedir.)
- 2) İş Piyasası Bölümü (eski hükümlü, engelli, vb. özel durumu olan kişileri iş piyasasına kazandırmak için faaliyet gösteren bir bölümdür.)
- 3) Yabancı Eğitim Bölümü (Göçmenlere özel eğitimler veren bölümdür. Eğitim faaliyetleri İsveççe kursu verilmesi vb. faaliyetlerdir.)

İsveç'e yeni gelen bir göçmen 5 gün içerisinde Sosyal Kurumu'na başvuru yapması halinde kira, vb. geçim giderleri belli bir süre karşılanabilmektedir. Bu süre zarfında da göçmene iş bulması hususunda Sosyal Kurumu tarafından destek olunmaktadır. Nüfusun %4'ü Sosyal Kurumu'ndan destek almaktadır. Bu %4 oranının içinde kayıtsız çalışanlarda bulunmaktadır. Sosyal kurumu haftalık olarak Jobbtorg'a işçi bildirimini yapıyor. Sosyal Kurumu'na bu kadar kişi başvuru yaptı bunların kaçını alabilirsiniz diye sorguluyor. Jobbtorg'a gitmesi uygun kişiler buraya yönlendiriliyor

İşsiz olan bir kişinin öncelikle Arbetsförmedlingen'e kayıt yaptırması gerekmektedir. Kayıt işleminden sonra bu kişinin neye ihtiyacı olduğuna bakılır (rehabilitasyon, koçluk, vb.) ve kişi bu kurumdan birisine yönlendirilir.

Jobbtorg'a başvuru yapan kişiler günde en az 1 saat haftada 5 gün kuruma uğrayarak internetten iş aramak zorundadır. Burada amaç kişileri iş aramaları noktasında teşvik etmektir. İnternet salonunda bulunan bir gözetmen kişilerin hangi siteleri ziyaret ettiğini takip etmektedir ve onların iş sitelerine girerek iş aramalarını teşvik etmek ile ilgilenmektedir. Jobbtorg kurumuna gelmesi uygun bulunan kişiler kuruma ilk geldiklerinde onları jobcoach(iş koçu)'lar karşılıyor ve o kişiye bir iş planı yapıyor. Eğer kişinin yabancı dili yoksa veya bir özrü, sakatlığı varsa veya meslek öğrenmesi gerekiyorsa ilgili birimlere yönlendirilerek rehabilitasyonları sağlanıyor. Eğer özel bir durumu yoksa o kişi bir işe yönlendiriliyor.

Jobbtorg kurumuna Sosyal Kurumu'ndan yardım alan kişiler başvuru yapabilir ancak geçimini sağlayan ve iş arayan kişiler başvuru yapamaz.

Jobbtorg, İşsizlerin %50'sini rehabilitasyonla işe kazandırmayı hedeflemektedir. Kayıt dışı kişileri çeşitli aktivitelere çekmeye çalışarak kayıt altına almaya çalışmaktadırlar. Jobbtorg'nin amacı kayıt dışı çalışanları bulmak değildir ama kayıt dışı çalışanları tespit ettiklerinde Sosyal Kurumu'na bildiriyorlar.

Jobbtorg'un hedef kitlesi:

- İş arayan kişiler (yerli ve yabancılar)
- Göçmenler
- 16-24 yaş arası gençler (yerli ve yabancı)

Jobbtorg kurumuna İş koçları (jobcoach), İş eşleştiricileri (jobmatcher) ve pedegoglar bulunmaktadır. İşe girecek olan veya işe yerleşen kişiye bu ekipler yardımcı olmaktadır. Kişiye özgeçmiş hazırlama, işveren ile iş görüşmesi yapılması veya özel beceri gerektiren konularda eğitimler vererek kişiye iş bulmasında ve girdiği işte tutunmasına yardımcı olunmaktadır. Jobbtorg vermiş olduğu eğitim hizmetlerini gerçekleştirebilmek için kendi personelinin desteğinin yanı sıra 16 taşeron firma ile çalışmaktadır. Jobbtorg bütçesinin %25'ini bu danışman şirketlere harcamaktadır. Ancak özellikle mesleki eğitim anlamında verilen eğitimler Arbestförmედlingen tarafından verilmektedir.

Jobbtorg kurumu yerli ve yabancı tüm işsizleri yardımcı olmaktadır. Burada genellikle yerliler kendi işlerini kendileri bulabiliyorlar ancak alkol veya uyuşturucu bağımlılığı olanlar, engelli veya özel durumu olan yerli işsizler bu kuruma başvuru yapıyor. Jobbtorg enerjisinin %60'ını göçmenleri ülkeye adaptasyonu için harcamaktadır.

2010 yılında Stockholm Jobbtorg'e 10602 kişi başvuru yapmış olup, bunlardan 1700'ü sharkholmen şubesine başvuruda bulunmuştur. (Toplam 8 şubeleri bulunmaktadır ve hepsideSharkholmen / Stockholm'de bulunmaktadır.) 1700 kişinin %52.3'ü işe girmiştir. İşe girenlerin%84.2'si 3 ay süreyle, %77,9'u 6 ay süreyle işe devam etmiştir.

Jobbtorg kurumunun “Filur” ve “Merit” adında gençlere özel projeleri bulunmaktadır. İsveç'te bazı kurumlar belli oranda genci işe almak zorundadır. Jobbtorg bu kurumlarla iletişime geçerek gençlerle arasında koordinasyon sağlama görevini üstlenmiştir. Gençlerin iş hayatına katılmasını teşvik etmek amacıyla işverenlere yönelik çeşitli teşvikler bulunmaktadır.

Jobbtorg'un gençlere yönelik desteklerinin yanı sıra İsveç'e yeni gelenlere yönelik “Dil Destekleme Projeleri” ve uzun süreli (1-3yıl) işsiz kalanlara yönelik projeleri bulunmaktadır. Mesela işsiz kişilerin belli bir süre ev kirası ödenmesi ve 3600 SEK geçim parası ödenmesi gibi destekleri mevcuttur. Yardım verilen bu süre boyunca her ay kişinin iş arayıp aramadığı kontrol edilmektedir. Ayrıca gençleri ve işsizleri iş hayatına katmak için “FAMU” ve “EU” projeleri bulunmaktadır.

Jobbtorg'un işverenlere yönelik 3 çeşit desteği bulunmaktadır.

- 1) Jobbtorg aracılığı ile işe giren kişilerin vergisinin %60'ını jobbtorg ödemektedir. Bu ödemenin süresi kişinin işsiz kaldığı süre kadardır.)
- 2) Engelli bir vatandaşın işe alınması durumunda işgücü kaybı oranı kadar işveren vergisi ödeniyor.
- 3) Göçmenlerin işe alınması halinde %75'e kadar ,işveren primi ödeme desteği verilmektedir.

Jobbtorg aracılığı ile işe giren bir kişi deneme süresi boyunca jobbtorg tarafından sigortası ödenmektedir.

Jobbtorg'un Başarı Faktörleri;

- İşe girmeyi hedef edindirmesi
- Bireysel planlarla(kişiyeye özel) işe odaklanılması ve kişiyeye özel iş planı yapılması
- Kurumdaki desteklerin belli bir süre sonra kesilmesi (Buraya gelen kişiyeye belli bir süre içerisinde iş bulması gerektiğini hissediyor)

İsveç'e gelen göçmenleri uyumu yaklaşık olarak 5 yıl sürmektedir. Jobbtorg'da bulunan pedegoglar kişilerle özel odalara geçerek rehabilitasyon, motivasyon ve işe girmede kolaylık desteği sağlamaktadırlar.

Jobbtorg Eğitim Odası

Jobbtorg, İş Aramak İçin İşsizler Tarafından Kullanılan İnternet Salonu

2. World Trade Center

İsveç'teki eğitim sistemi hakkında bilgilendirme yapılmıştır.

World Trade Center Ziyareti

3. Lära För Livet Lärcenter

Özel bir eğitim kurumu olan Lära För Livet Lärcenter 'a yapılan öğlenden önceki ziyarette kurumun çalışmaları ile ilgili kurum temsilcisi Martin BARAKOV tarafından yapılan bilgilendirme sunumu dinlenmiştir.

Hükümet özel okullar açılmasına çok sıcak bakmamaktadır. 2000 yılında kurulmuş olan kurumun 70 adet öğrencisi bulunmaktadır. Hafta içi lise öğrencilerine İngilizce, İsveççe, Türkçe, Matematik dersleri verilmekte ve sosyal etkinlikler düzenlenmektedir. İsveç eğitim sisteminde 8. Sınıfa kadar not verilmemektedir. Öğrenciler 8. Ve 9. Sınıfta aldıkları notların ortalaması ile liselere yerleşmektedirler

Lära För Livet Lärcenter Bilgilendirme Toplantısı

4. Volvo

Volvo tır üretim tesisi ziyaret edildi.

Volvo Ziyareti Sonrası

5. ARBETSFÖRMEDELINGEN

Burada Arbetsförmedlingen kurum personeli Ahmet Turan UZUN ve Susanne Klintestam tarafından kurum hakkında yapılan bilgilendirme sunumu dinlenmiştir ve sonrasında kurum binası ziyaret edilmiştir.

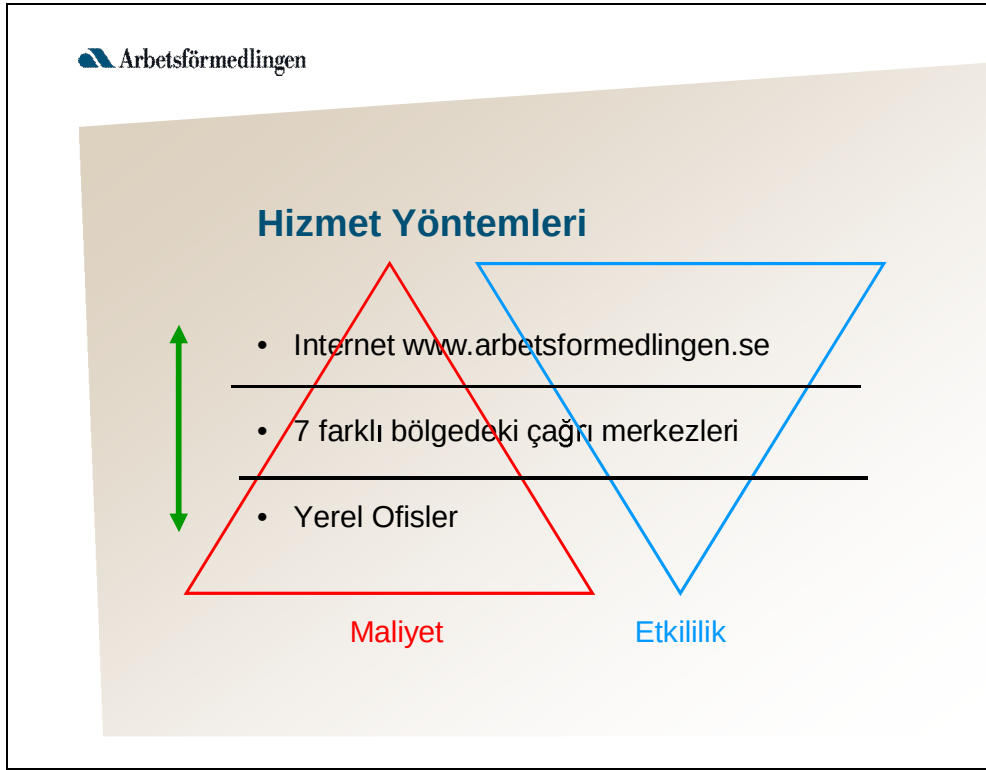
Arbetsförmedlingen Bilgilendirme Sunumu

Arbetsförmedlingen, İsveç'in personel temin eden en büyük kurumudur. Hedef gruplarını müşteri olarak görmeyi misyon haline getirmiş bir kurumdur. Müşteri grupları iş arayan ve işverenlerdir. Vermiş oldukları tüm hizmetler ücretsizdir.

Arbetsförmedlingen'in Görevleri;

- Devlet ve Meclis tarafından görevlendirilir ve yönetilir(sürekli değişim)
- İş arayan ve işvereni buluşturma görevindedir.
- Uzun zamandır işsiz kalmış ve öncelik tanınmış gruplar ile ilgilenir.(1 yıl veya daha uzun süre işsiz kalmışlar, engelliler, diğer türlü rahatsızlığı olanlar ve İsveç'e Avrupa Birliği dışından gelenler).
- İşsizlik sigortası kontrol fonksiyonu bulunmaktadır
- İstihdam durumu tahmini yapar.
- AB ve Schengen ülkeleri arası işbirliği fonksiyonu vardır.
- 3 ayda bir iş analizi yaparak piyasada hangi pozisyonlarda iş açıkları olduğunu araştırmaktadır. Hangi meslek grubundan kaç kişinin emekli olacağı vb. durumları incelemektedir.

Arbetsförmedlingen'in Hizmet Yöntemleri

Arbetsförmedlingen;

1 yılda 1.060.000 kişi telefonla aramış, 409.000 açık iş olmuş, 491.000 kişi iş başvurusu yapmış, 330.000 kişi web sitesini ziyaret etmiş olduğu tespit edilmiştir. Boş iş kadrolarının %80-90 ı doldurulabilmiş. Bölgede işe girenlerin %70'i kendi imkanları ile %30' u ise Arbetsförmedlingen aracılığı ile işe girebilmiştir.

Arbetsförmedlingene ulaşmak için İnternet servisleri, yerel ofisler, çağrı merkezleri kullanılabilir. Bu yöntemlerden en çok internet sonra çağrı merkezi sonra da yerel ofislere yapılan ziyaretler oluşturmaktadır. Ancak etkililik olarak yerel ofis ziyaretleri daha etkili olmaktadır.

İnternetteki iş ilanları Arbetsförmedlingen tarafından haftalık yayınlanan kendi ulusal (ücretsiz) gazetelerinde yayınlanmaktadır. Şehrin belli yerlerinde kiokslarda (bilgisayarlı bilgilendirme duvarları) iş ilaları duyurulmaktadır.

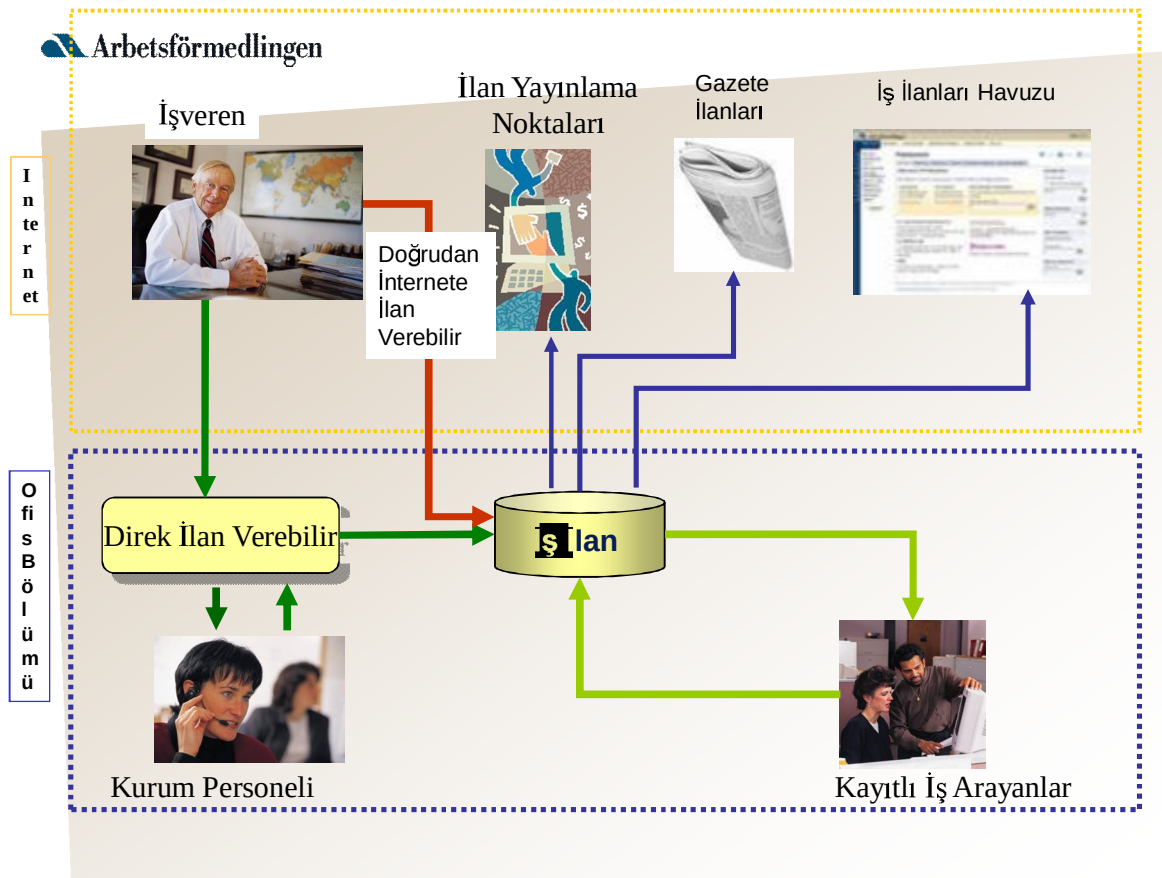
İsveç'te 7 farklı bölgede özel eğitim almış kişilerin olduğu çağrı merkezleri var. Önce bunlar kurumla ilgili genel bilgiler veriyor. Sonra gerekirse danışmanlık, mesleki eğitim rehberliği veya koçluk yapabilir.

İş başvurusu yapan kişi ile görüntülü görüşme sistemleri var. Böylece kişi ofise gelmeden de iş başvurusu yapabiliyor. Bu görüşmenin yapılabilmesi için önce kişinin sistemde kayıtlı olması gerekmektedir. Bu sistemi geliştirmek için üzerinde çalışılmaktadır.

Arbetsförmedlingen'in Müşterilerine Sunduğu Hizmetler

- İşverenler ve iş arayanlar faaliyetlerinin çekirdeğidir.
- Hizmetlerini ; ziyaret, telefon ve internet aracılığıyla sunuyorlar.
- İşsizler için; kişisel destek (kişisel koç, mesleki rehberlik, iş uyumu ve değerlendirme (özürlüler ve rahatsız olanlar için), meslek kursları ve eğitimi, staj, vb.)
- İşverenler için; Değişik türlü katkılar ile istihdam desteği vermektedirler. İş veren ile iş alan arasında kalıcı bir iş birliği sağlamayı hedeflenmektedirler.

Arbetsförmedlingen İş İlanını Duyurma Zinciri

Arbetsförmedlingen Tarafından Verilen Diğer Hizmetler

- Bazı iş arayanlara yönelik değişik programlar çerçevesinde özel hizmet ve destek verilmesi. (Siyasi durum, ekonomik şartlar ve kişisel ihtiyaçlar programı şekillendirir.) Özürli olarak iş arayanların ihtiyaçları yukarıda yazan durumlardan etkilenmiyor.
- Bugün ki en büyük programları "İş ve geliştirme garantisi" dir.
- Mesleki öğretim/eğitim kurslarının organize edilmesi görevi bulunmaktadır. İş pazarındaki talepler hangi mesleklere ihtiyaç olduğunu belirtiyor ve eğitimler ona göre ayarlanıyor. Yapılan organizasyonların işe sebep olması gerekir

- Kısa süreli ve ihtiyaç duyulan şehirlerde düzenlenir.
- Bireysel değerlendirme Arbetsförmedlingen tarafından uygulanır.
- AB dışından gelen işsizlere mesleki onaylama görevi bulunmaktadır.
- Şimdilik bu hizmetlere öncelik tanınmış gruplar müracaat edebilmektedir.

Arbetsförmedlingen Organizasyon Yapısı;

İşleri kolaylaştırmak için iş arayanları sınıflandırmaya karar vermişler ve bu sebeple ilk önce 10 coğrafi bölgeye bölmüşler. Sonra bu 10 bölgeyi 69 bölge olarak tekrar bölmüşler ve 69 bölgede 320 iş ofisi kurmuşlar. Bu bölgeleri oluştururken işsiz kişilerin hangi bölgeyi tercih ettiklerine göre bir harita oluşturmuşlar. 10 bölgenin başında 1'er direktör bulunmaktadır ve bağımsız olarak çalışmaktadırlar.

Arbetsförmedlingen'in Personel Yapısı

- Yaklaşık 10.500 personeli bulunmaktadır.
- Çalışanların %64'ü bayan %36'sı baydır.
- Yaklaşık 1000 psikolog, fizyoterapist ve benzeri görevlerde çalışan personelleri bulunmaktadır.
- Hisingen, 10000 kayıtlı iş arayan, 2700 kayıtlı işveren ve 120 personeli ile beraber İsveç'in en büyük iş ve işçi bulma şubesidir.
- İşveren yapıları tek kişilik dükkanlardan, binlerce personeli olan büyük şirketlerden ve her branştan oluşmaktadır.

Arbetsförmedlingen'e gelen kişilerin ilk önce "Oh Yes " adını verdikleri programa bilgileri kaydedilir. Eğer kişi işsizlik sigortası ödüyorsa Arbetsförmedlingene başvuru yapabilir eğer ödememişse " Sosyal Kurumu'na" başvuru yapması gerekir. Bu kurumdan destek alabilmesi için 1 yıl üye olması ve 6 ay da kesintisiz çalışmış olması gerekmektedir. Buradaki destekleri de en fazla 1 yıl süreyle alabilmektedirler.

İşsizlik sigortası kontrol fonksiyonu şu şekilde çalışmaktadır; İşsizlik maaşı alırken bu kurumu belli aralıklarla(ayda 1kez) arayıp iş durumunu bildirimini yapılmaktadır.

Arbetsförmedlingen'in destekleri 2 tiptir.

- 1) Maaşın belli bir kısmını öder.(Mahkumlar, yeni gelmişler, hastalar)(Bu ödeme işverene yapılır.)
- 2) İşverenin ödeyeceği vergileri belli oranlarda öder. Bu destekler vergisini düzenli ödeyen işletmelere yapılmaktadır.

Kurumun "İş geliştirme garantisi" adında bir programı bulunmaktadır. Bu programda mesela staja giden bir gence 2-6 ay arasında Sosyal Kurumundan para ödenir.

Stajlar dışında ayrıca Mesleki Öğretim Kursları verilmektedir. Kurslar istisnalar hariç olmak üzere en fazla 6 ay süreyle verilmektedir.

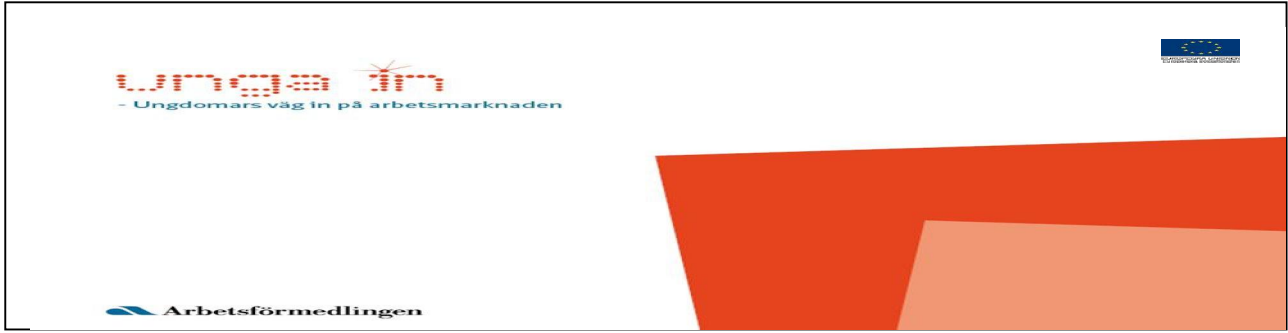

Arbetsförmedlingen'e İlk Defa Başvuru Yapan Bir Kişinin Kayıt Olduğu Bilgisayar Salonu

Arbetsförmedlingen Ziyareti Sonrası

6. UNGA IN PROJESİ

Ziyarette, Proje ekibinden Emily SVÄRD, Andrea GİDOTT, Elna OLSSON, Björn MARNNERSTRALE, Jimmy WAMAK yürütmüş oldukları proje hakkında yapmış oldukları bilgilendirme sunumu dinlendi. Ardından proje ekibine ziyaret anısına plaket takdim edildi.

Unga In Projesi Bilgilendirme Sunumu

“Unga In” projesi genç entegrasyonu hakkında yürütülen bir Avrupa Birliği projesidir. Proje kasım 2009’da başlamış olup mart 2012’desona erecektir. Toplam bütçesi 1,6 Milyon Avro’dur. Bütçenin %60’ını İsveç Hükümeti, %40’ını Avrupa Birliği finanse etmektedir. Proje ekibi 9 kişiden oluşmaktadır.

Projenin amacı; Sosyal problemleri olan 16-24 yaş arasındaki gençlerin sosyal ve iş hayatına entegrasyonunda uygulanacak metodun belirlenmesidir. Tespit edilen bu modelin daha sonra diğer bölgelerde de uygulanması hedeflenmektedir.

Projenin yürütücüsü Arbetsförmedlingendir. 16-24 yaş arasındaki işsiz genç bu projeye başvuru yaptıktan sonra 90 gün boyunca o kişinin iş bulmasına yardımcı oluyorlar. Bu süre zarfında özgeçmiş hazırlama, iş görüşmesinde nasıl davranılması gerektiği gibi konularda yardımcı oluyorlar. 3 ay sonra hala iş bulamamışsa bu kişiye aylık 100 avro ücret ödeniyor ve iş aramaya devam ediliyor. 18 yaşın üstündekilere 200 Avro ödenmektedir. Bu ücretin alınabilmesi için en az lise mezunu olunması gerekmektedir. Tespit edilen gençlerin evsiz olup olmadıkları, sağlık sorunu olup olmadığı, suç işlemiş mi veya akıl hastalığı olup olmadığı konularına bakılıyor.

Projenin hedef grubu 16-24 yaş arasındaki işsiz, okumayan, herhangi bir mesleği olmayan, Jobbtorg'a kaydı olmayan kişilerdir. Kırsal alanlarda yaşayan gençler için başka projeler bulunmaktadır. Bu proje merkezdeki gençleri kapsamaktadır.

Bu proje gençlere iş bulma garantisi vermemektedir ama iş bulmaları için teşvik etmektedir. İş bulmaları konusunda koçluk görevini üstlenmişlerdir. Bu süre içerisinde eğitimini yarıda bırakmış gençlere rastlarsalar öncelikle diplomalarını almaları için teşvik ediyorlar ve bu konuda rehberlik hizmeti veriyorlar.

Projenin gençleri işe yerleştirmek dışındaki diğer hedefi onları sosyal hayata entegre edebilmektir ve onların okulu bırakma nedenleri, sosyal hayata karışmalarını engelleyen faktörleri ve neden çalışmadıkları sorularının cevabını bulmaktır.

Stockholm'de 15-24 yaş arasında 120.000 civarında işsiz genç bulunduğu düşünülmektedir. Bu gençlerin bir kısmı okula gittiği için asıl rakam bundan daha düşüktür. Bu 120.000 kişiden 3900'ü bu proje ile iş veya okul hayatına katılması teşvik edilmek isteniyor.

Okula veya işe gitmeyen, sosyal hayattan soyutlanmış bu gençlere ulaşabilmek için onların bulunabilecekleri mekanlara 2 kız 2 erkekten oluşan 4 kişilik ekiplerinden bir grup giderek sohbet yöntemi ile onlara ulaşmaya çalışıyorlar. Önce kişinin işsiz veya okula gitmediğini öğreniyor sonrasında da ona projeden bahsederek iş bulmasına veya okula devam etmesine destek olacaklarını anlatıyorlar. Kişi katılmak isterse projeye katılıyor.

Sosyal hayatın dışındaki bu 3900 kişi toplumun zayıf halkası olarak görülüyor ve kişilerin neden kayıt dışı oldukları araştırılıyor. Bu kişilerin büyük bir kısmı alkolik, disleksia, özürü vb. kişiler olduğu görülmüştür. Onları okuldan ve iş hayatından uzaklaştırılan faktörlerin neler olduğu araştırılıyor. Birebir sohbetler dışında facebook gibi sosyal paylaşım siteleri de kullanılıyor. Projenin temel hedefi 3900 kişi içerisinde 150 kişiye ulaşmak ve bu kişiler üzerinde geliştirilecek metodoloji ile daha sonra diğer eyaletlerde de bu yöntemin kullanılmasını sağlamaktır. Şu an 115 kişiye ulaşmış bulunmaktadırlar. Bu kişilerin %80'i disleksia, vb. hastalıkları olan kişilerden oluşmaktadır. Eğer bir genç proje aracılığıyla işe girmişse belli bir süre işveren o kişiye ücret ödememektedir. İşçinin işyerindeki masraflarını proje karşılamaktadır. İşveren uzun süreli çalışmaya karar verdiğinde kişiye maaş ödemeye başlamaktadır. Sonrasında proje ekibi bu kişiyi izlemeye alıyor ve belli sürelerde ziyaret ederek iş hayatının nasıl gittiğini kontrol ediyor. Ayrıca kişinin özel bir rahatsızlığı varsa mesela sırtında bir problemi varsa o kişiye özel bir sandalye alınıyor ve iş yerinde o sandalyeyi kullanması sağlanıyor veya işyerine asansör, tekerlekli sandalye yolu vb. kolaylaştırıcı ekipmanlar temin ediyorlar. Eğer kişi işi yapabiliyor fakat işyerini bulamıyorsa bir süre o kişiyi işe götürüp getirecek birisini buluyorlar.

Proje ekibinin bir diğer amacı bu projeyi paydaşlara tanıtip daha çok kişiye ulaşabilmek ve Gotland Adası'nda düzenlenecek olan bir toplantıda proje tanıtımını yaparak daha büyük kitlelere ulaşmaktır.

Proje ofisini oluştururken gençlerin rahatça projeye dahil olabilmeleri için Albertsförmedlingen binası dışında bir yerde ofis kurulmuştur.

Proje süresi olan 3 yıl boyunca üniversiteden vb. yerlerden profesyonel kişileri projeye dahil etme çabasını göstermektedirler.

Projeye katılan kişilerin bilgileri gizli tutuluyor ve karşılıklı güven ilkesi ile faaliyet göstermektedir.

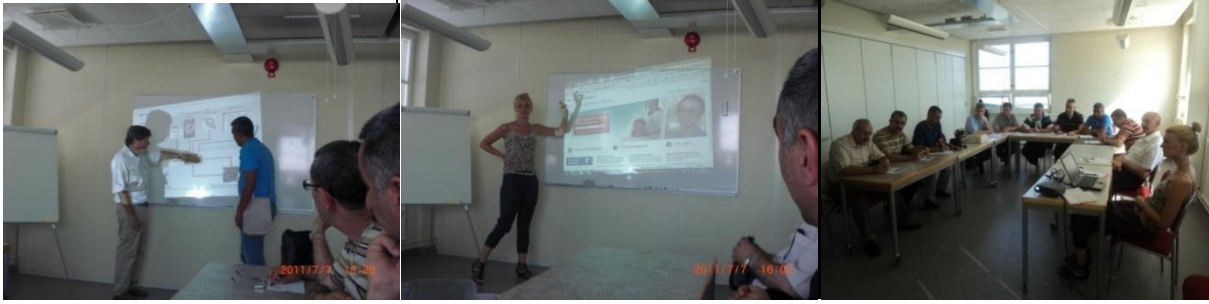
“Motive edici mülakat yöntemi” adında bir yöntem kullanıyorlar. Bu yöntemle kişinin eski alışkanlıklarından vazgeçirilmesi hedefleniyor.

Unga In Projesi Ziyareti Sonrası

7. Arbetsförmedlingen (Stokholm)

Arbetsförmedlingen personeli Joakim JOSEPHSON tarafından yapılan kurum çalışmalarını hakkındaki bilgilendirme sunumu dinlendi. Sunumda paylaşılan konular aşağıdaki gibidir.

Arbetsförmedlingen- Stokholm Bilgilendirme Sunumu

İsveç'te Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı'nın benzeri bir bakanlık bulunmaktadır. İsveç 21 ilçe ve 90 belediyeden oluşmaktadır. Ülke toplam 290 bölgeye ayrılmıştır. İstihdam Bakanlığı, merkezden uzak yerlere merkezle aynı kalitede hizmeti nasıl götüreceklerine dair araştırma yapmakta olduğu belirtilmiştir.

Hükümetin ilk politikası; İşpiyasası politikalarını belirlemek yani iş isteyen herkesin işe girmesini sağlamaktır. Bu planlamayı yaparken de hem devlet hem de özel sektörü işin içine dahil etmek gerektiğini düşünmektedirler.

İsveç'te emeklilik yaşı 65'tir ve 2011 yılından itibaren emekli olan kişi sayısı ile iş gücüne katılan kişi sayısı arasında fark oluşmaya başlamıştır. İş hayatına katılan kişi sayısı emekli olan kişi sayısından daha azdır. Bu sebeple İsveç hükümeti aradaki açığı göçmenler ile kapatmaya çalışmaktadır ve göçmenlerin iş hayatına adaptasyonu üzerinde yoğun bir şekilde çalışmaktadırlar ve bu konuda etkilide olduklarını düşünmektedirler.

Göçmenlerin iş hayatına entegrasyonu ile işgücü açığı kapatılmaya çalışırken bunun gelecekte başka sorunlara neden olacağı düşünülmektedir. Bu sebeple İsveç halkı daha fazla çocuk sahibi olması için teşvik edilmektedir.

İsveç'teki işgücü açığının kısa vadede göçmenlerle uzun vadede çözümü olarak ise nüfus artışı ile çözülebileceği tespit edilmiştir. Bu sebeple ailelere çocuk sahibi olmaları için teşvikler verilmektedir. Başlarda 1,6 çocuk olan doğum oranı 3 çocuğa kadar yükselmiştir.

Hükümetin bir diğer politikası mevcut iş verenler ile iş arayanları en iyi şekilde bir araya getirerek etkin işgücü oluşturmaya çalışmaktır. İnsan kaynaklarını en iyi verimle kullanmak için çalışmalar yapmaktadırlar.

Hükümetin bir diğer politikası ise kadınların iş hayatına daha fazla katılımını sağlamaktır.

Hükümet özel sektörde iş arayanlarla özel sektörde işverenleri birleştirme yollarına odaklanmış durumdadır. Arada kurulacak olan köprünün metodunun netleştirilmesi ve bu yöntemin sürdürülebilir olması konusunda çalışıyorlar. Türkiye'de benzer sistemlerin kurulabilmesi için kanun değişiklikleri yapılması gerektiği görüşü bildirilmiştir.

İşsizlik sigortası fonunun doğru kullanılıp kullanılmadığını sürekli denetliyorlar.

İsveç'in toplam nüfusu 9 milyon olup bunun 4,5 milyonu çalışabilir işgücüne katılmaktadır.

8. Stokholm Büyükelçilik Ziyareti

Çalışma ziyareti heyeti Stokholm Büyükelçiliği'ne bir ziyarette bulunmuş ve Stokholm'e ilişkin verileri Stokholm Büyükelçilik Ataşesi Salih Vecdi SEÇKİN'den dinleme fırsatı bulmuştur.

Stokholm Büyükelçiliği Ziyareti

Stokholm Büyükelçiliği Ziyareti Sonrası

9. Büyükelçilik Resepsiyonu

Çalışma ziyareti ekibi Stokholm Büyükelçiliği tarafından verilen resepsiyona katıldı.

Yapılan ziyaretlerde hükümetin işsizlere ve kayıt dışı kişilere ulaşmak için kararlı bir politika izlediği görülmektedir. Bu kapsamda da hedef kitle olan işsiz, daha iyi iş bulmak isteyen ve kayıt dışı olan kişileri belirli kriterlere göre kategorilere ayırmış ve her kategori ile ilgilenen ayrı birimler kurmuşlardır. Bu grupların topluma entegrasyonunda farklı destek mekanizmaları geliştirilmiştir. Desteklerden faydalanan veya işe giren kişilerin durumları takip edilerek; uyguladıkları yöntemlerin etkililiğini ve sürekliliğini incelemektedirler.

Ziyaret edilen kurumların hedeflerinin sadece işe giren kişi sayısının artırılması değil aynı zamanda çalışmakta olan kişilerin niteliklerinin artırılarak daha iyi bir iş bulmasının da desteklemesi olduğu görülmüştür. Kurumların diğer bir hedefi ise kendileri aracılığıyla işe

giren kişinin bu işte uzun süre kalmasıdır. Bunu sağlamak için de işveren çeşitli mekanizmalarla desteklenmektedir.

Çalışma hayatının zorluklarının yanı sıra yeni bir ülke de yaşamaya başlamanın getirdiği zorluklarla mücadele eden göçmenlerin topluma ve iş hayatına kazandırılması için çeşitli mekanizmalar geliştirdikleri gözlenmiştir. Ülkeye gelen göçmenlerin öncelikli olarak dil, barınma, güvenlik gibi temel ihtiyaçları karşılandıktan sonra iş arama sürecine geçtikleri görülmüştür. Göçmenlerden meslek sahibi olanlar meslekleri ile ilgili işlere yönlendirilirken, meslek sahibi olmayanlar mesleki eğitim kurslarına gönderilerek meslek edindirildikten sonra iş hayatına katılmaları desteklenmektedir.

Yukarıda bahsedilen grupların dışındaki özürllüler, bağımlılar, gençler ve özel durumu olan kişiler içinde farklı destek mekanizmaları bulunmaktadır. Bu kişiler için öncelikle tedavi veya yaşamını kolaylaştırıcı ekipmanlar temin edilmekte sonrasında kişinin hangi işlerde çalışabileceği konusunda araştırma yapılmaktadır. Özellikle gençler ve iş başvurusu yapacak diğer kişilere iş görüşmelerinde nasıl bir yol izlemeleri gerektiği hakkında eğitimler verilmektedir. Bu eğitimler iş görüşmesine giderken nasıl giyinilmesi gerektiği, özgeçmişin nasıl yazılacağı, işveren ile nasıl konuşulması gerektiği gibi konuları kapsamaktadır. İlgili kurumlarda verilen eğitim ve diğer desteklerin yanı sıra pedegoglar aracılığı ile kişilerle görüşülerek kişinin iş yaşamı önündeki sorunlar çözülmeye çalışılmaktadır.

Ziyaretler sırasında Kalkınma Ajansımız ve Kayıt Dışı İstihdam Projemiz hakkında bilgi sunulmuş ve ajansımıza/projemize ait tanıtım materyalleri dağıtılmış ve ziyaret edilen kurumlara plaket sunulmuştur. Ziyaret edilen kurumlarla oluşturulan iletişim ağı ileride hazırlanacak olan projeler için ortaklık zeminlerine ulaşılması bakımından önemli olduğu düşünülmektedir. Bunun dışında daha çok bölgedeki SGK ve İŞKUR yetkilileri açısından tecrübe paylaşım imkanı oluşturması bakımında önemlidir.